

Чому День знань вже не мусить бути святом?

Останній день літа посилив дискусії завтрашнього дня - 1 вересня, який для більшості українців не стільки перший день осені, скільки початок нового навчального року.

Позитивно, що українці шукають відповіді на питання: як сприймати цей день. Як колись в СРСР, коли у кожній школі організовувались обов'язкові лінійки, на яких чи не найважливішими атрибутами, крім першого дзвоника - були й політики з чиновниками, які як завжди - наставляли молодь чи як День знань, який починався з Уроку миру, що теж "родом" з минулого країни, яка устами гостей школи - агітувала за мир, практично воюючи по всьому світу!?

В СРСР цей день був точно - святом, а в учбових закладах - починався з Уроку миру (так, до речі залишилось й у сьогоднішній "миролюбній" Росії). А ще були квіти - багато квітів й, обов'язково - настанови політиків й чиновників від влади, які рівномірно, розподілялись та виступали по учбових закладах країни, яких неодмінно показувало телебачення, слухали по радіо та цитували газети. Ідеологічно, все було тоді - логічно. Навіть багато квітів - було "у тему", особливо з урахуванням того статусу й зарплат, які завжди мали радянські вчителі та викладачі.

Цікаво, що й на 27 році незалежності - Україна недалеко відійшла від совкових традицій. Головний та обов'язковий атрибут "свята" - лінійка, на якій вчителі - шикують, немов на плацу військових - напружених першачків, які 11 років поспіль мають шанс починати шкільний рік саме із загальношкільного плацу/спортзали/стадіону, де окрім промов вчителів школи - обов'язково будуть слухати палкі настанови чиновників, як правило від влади - про майбутнє, яке вже точно буде кращим - ніж є зараз!

Батьки та, особливо - дідуся й бабусі, сьогоднішніх першачків - прекрасно розуміють про що мова, особливо, якщо вчилися у тій же школі (куди привели й потомка). Все, як і тоді було: ті ж класи, ті ж коридори, той же спортзал, той же буфет, той же сморід в туалетах, правда - чиновники змінилися та й вчителі постаріли...

Натомість, десятки думок, які оприлюднюють сьогодні українці, від блогерів із закликом до влади: "не ходіть на лінійки", до окремих чиновників: "не підемо!", щодо 1 вересня - спонукали придивитись до Європи, куди ніби зібралась й Україна, щоб відповісти на питання: а як це робиться у них?

1 вересня - День знань та початок навчального року в учбових закладах, практично - у більшості країн Європи. Однак, у Європі - це швидше подія, ніж свято, особливо для тих, хто вперше переступає поріг до початкової чи загальноосвітньої школи, училища, середнього спеціального учбового закладу чи ВУЗу.

У цей день, в центрі уваги, головні винуватці - школярі, а особливо - першокласники. Їх не шикують "на загальношкільних лінійках", а відразу збирають, разом з батьками - у класи (що видно на відео - <https://www.youtube.com/watch?v=ZCPVSylQLFc>). А ще атрибут чеської школи - школа роздає діткам... подарунки! І, майже - ніяких квітів авансом, ще невідомим вчителям чи, навіть - чиновникам, які (по інерції з "соціалістичного табору") можуть бути присутніми на події (на відео - староста містечка) - початку навчального року в країні.

Однак, головне, чим відрізняється 1 вересня від останніх днів літа: наявність поліції та її помічників - перевідників, яких можна побачити на пішохідних переходах до учбових закладів, практично по всій Європі. При цьому, це не кампанія - радянський місячник "безпеки руху", які організовувались в СРСР, а десятимісячна робота, фактично перевідників, яка полягає в тому, щоб силами громадян-пенсіонерів та волонтерів населених пунктів, було організовано чергування на пішохідних переходах біля навчальних закладів, на протязі всього навчального року.

Подібну ініціативу, до речі, було запропоновано й в Ужгороді ще влітку 2014 році, на черговому засіданні Гайд-парку (<https://www.facebook.com/events/685343018221495/>), куди активісти запросили представників міськвко, тодішньої служби ДАІ, ветеранські організації та де закликали активних городян до підписання - Меморандум про організаційно-практичну реалізацію ідеї-проекту "Перевідники"

<https://www.facebook.com/groups/iaseed/699964113425453>).

Однак, ні тоді, ні до цього часу, до жалу, ні влада, ні школи, ні пенсіонери, ні волонтери міста над Ужем, - не побажали долучитись до активної участі у "власному АТО", себто: захистити своїх дітей та внуків від нахаб на дорогах та, не виключено - зберегти здоров'я чи життя, маленьким містянам обласного центру. Єдине, що прийшло у радянські голови керівникам вже нової дорожньої поліції, так це організувати... "дитячий патруль" поліції, на кшталт такого собі загону "юні дзержинці" (як в часи діяльності КДБ). Натомість очевидно, що "бавка у малих поліцейських", при якій і чиновники "при ділі" й суспільство не нудиться - ніяк не знизить дитячу смертність на дорогах та не додасть дисципліни водіям на українських дорогах. Однак, це інша тема...

Натомість, сказати, що змін в українській школі нема - збрехати. Однозначно, що Урок миру, сьогодні, у воюючій Україні з Росією - не в моді. Діти не у формі, а у національному вбранні - у вишиванках, хоч і не кожному, така "обов'язковість" до душі й по кишені.

Тим не менше, День знань - ніхто не відміняв та й знань, як відомо - ніколи не буває досить. Однак, реноме сучасної школи, аж ніяк не залежить від серпневих нарад, святкувань та лінійок, від гостей які виступають з палкими промовами чи кількості розданих грамот та подяк, чиновниками - вчителям.

З другого боку, навіть, якщо ні один український чиновник не відвідає навчальний заклад, власне у День знань - змін у школі це не додасть, на жаль. Адже останнім, як ніколи потрібна незалежність, особливо в організації навчання, себто - власної справи. А ще - юридичної й фінансової самостійності, включаючи й підбір кадрів, тобто - вчителів та викладачів й дієвого, законодавчого захисту від чиновницького засилля.

Добрими традиціями у новому навчальному році стали б й вчасно відремонтовані та забезпечені усім необхідним, до нового навчального року (без перетворення директора на прораба й безлічі нарад педагогів): школи, класи, басейни, спортзали тощо. А ще, суттєве збільшення щомісячної винагороди усім тим, хто працює на майбутнє України - освіту!

З першoverеснем, з Днем знань!

Підготував Ю.Ключівський, керівник IASEED
Прага-Ужгород, 31.8.2017